

ที่ ศย ๐๑๖/ว ๑๗๑ (ณ)

ถึง หน่วยงานในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม

ด้วยระเบียบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาว่าด้วยการพิจารณาและวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับสิทธิสมัครรับเลือก การดำเนินการเกี่ยวกับการเลือก และการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้งในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๙๙ ก ลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ แล้ว โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ซึ่งระเบียบดังกล่าวมีสาระสำคัญเป็นการกำหนดให้ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับสิทธิสมัครรับเลือก การดำเนินการเกี่ยวกับการเลือก และการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้งในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา โดยการพิจารณาคดีจะใช้ระบบไต่สวน

สำนักงานศาลยุติธรรมจึงขอแจ้งการประกาศในราชกิจจานุเบกษาเรื่องระเบียบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาว่าด้วยการพิจารณาและวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับสิทธิสมัครรับเลือก การดำเนินการเกี่ยวกับการเลือก และการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้งในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาเพื่อทราบ และขอได้โปรดแจ้งให้ผู้พิพากษาและข้าราชการศาลยุติธรรมในหน่วยงานทราบในโอกาสแรกด้วย ทั้งนี้ สามารถตรวจสอบการประกาศในราชกิจจานุเบกษาเรื่องดังกล่าวได้จากเว็บไซต์สำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม www.jla.coj.go.th หรือเว็บไซต์ของกลุ่มงานราชกิจจานุเบกษา สำนักนิติธรรม สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี www.ratchakitcha.soc.go.th

สำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม

ส่วนพัฒนากฎหมาย

โทร. ๐ ๒๕๑๓ ๘๓๗๓ (จันทร์-พรม)

โทรสาร ๐ ๒๕๑๒ ๘๔๗๑

E-mail ojta@coj.go.th

ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

ว่าด้วยการพิจารณาและวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับสิทธิสมัครรับเลือก การดำเนินการเกี่ยวกับการเลือก และการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้งในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา

พ.ศ. ๒๕๖๑

โดยที่มาตรา ๒๒๖ วรรคเจ็ด ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้การพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกาในการสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา เป็นไปตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ซึ่งต้องใช้ระบบไต่สวนและให้ดำเนินการโดยรวดเร็ว และมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ กำหนดให้การพิจารณาและวินิจฉัยของศาลฎีกาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เป็นไปตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งต้องกำหนดให้การพิจารณาเป็นไปโดยรวดเร็วและเที่ยงธรรม

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๒๖ วรรคเจ็ด ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาว่าด้วยการพิจารณาและวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับสิทธิสมัครรับเลือก การดำเนินการเกี่ยวกับการเลือก และการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้งในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“ศาล” หมายความว่า ศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา หรือผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกา

“ผู้ร้อง” หมายความว่า บุคคลผู้ซึ่งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อพิจารณาวินิจฉัย

“ผู้คัดค้าน” หมายความว่า ผู้ถูกกล่าวหาตามคำร้องในคดี หรือผู้ซึ่งต้องปฏิบัติตามคำร้องที่ยื่นต่อศาล

“การพิจารณา” หมายความว่า การดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ รวมถึงการไต่สวนและการประชุมปรึกษาเพื่อพิจารณาและวินิจฉัย

“การไต่สวน” หมายความว่า การตรวจพยานหลักฐาน การนั่งพิจารณา การสืบพยานหรือกระบวนการพิจารณาใด ๆ ของศาลเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน

ข้อ ๔ ให้ประธานศาลฎีกาเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑
บททั่วไป

ข้อ ๕ วิธีพิจารณาให้ใช้ระบบไต่สวนและเป็นไปโดยรวดเร็ว ตามที่กำหนดในระเบียบนี้
วิธีพิจารณาใดซึ่งระเบียบนี้มีได้กำหนดไว้โดยเฉพาะให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับเท่าที่พอจะใช้บังคับได้

ข้อ ๖ ระยะเวลาตามที่กำหนดในระเบียบนี้หรือตามที่ศาลกำหนด เมื่อศาลเห็นสมควร
หรือเมื่อคู่ความมีคำขอ ศาลมีอำนาจยื่นหรือขยายได้ตามความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

ข้อ ๗ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลอาจมีคำสั่งให้คู่ความที่ดำเนินกระบวนการ
พิจารณาไม่ถูกต้อง ดำเนินกระบวนการพิจารณาให้ถูกต้องได้ภายในระยะเวลาและเงื่อนไข
ที่ศาลเห็นสมควรกำหนด

ข้อ ๘ การติดต่อระหว่างศาลกับศาลอื่น หรือระหว่างศาลกับคู่ความหรือผู้เกี่ยวข้อง
ในคดี อาจกระทำโดยทางโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นก็ได้

ข้อ ๙ การไต่สวนพยานหลักฐานซึ่งเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ข้อมูลคอมพิวเตอร์
หรือการพิจารณาคดีในกรณีศาลอนุญาตให้พยานเบิกความที่ศาลอื่น หรือสถานที่ทำการ
ของทางราชการหรือสถานที่แห่งอื่น โดยจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียง ในลักษณะการประชุม
ทางจอภาพ เมื่อมีผู้ร้องขอหรือศาลเห็นสมควรให้นำข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วย
แนวทางการนำสืบพยานหลักฐาน และการสืบพยานบุคคลที่อยู่นอกศาลโดยระบบการประชุม
ทางจอภาพ พ.ศ. ๒๕๕๖ มาใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้

ข้อ ๑๐ ศาลอาจมอบหมายหรือมีคำสั่งแต่งตั้งให้ผู้พิพากษาซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในศาล
เป็นเลขานุการองค์คณะ เพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือศาลในการดำเนินคดี โดยให้รวมถึง

- (๑) ตรวจสอบคำคู่ความ คำร้อง คำแถลง และสำนวนของคณะกรรมการการเลือกตั้ง
- (๒) ตรวจสอบพยานหลักฐาน
- (๓) ช่วยเหลือศาลในการไต่สวนพยาน
- (๔) ช่วยเหลือศาลในการทำคำสั่งหรือคำพิพากษา
- (๕) ดำเนินการอื่นตามที่ศาลเห็นสมควร

ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเลขานุการองค์คณะต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสีย หรือมีความสัมพันธ์ใกล้ชิด
หรือมีสาเหตุโกรธเคืองกับคู่ความ

ข้อ ๑๑ คำร้องต้องทำเป็นหนังสือ ใช้ถ้อยคำสุภาพและมีรายการดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อ ภูมิลำเนาของผู้ร้อง สถานที่ที่สามารถติดต่อได้โดยสะดวก หมายเลขโทรศัพท์
หมายเลขโทรสาร และที่อยู่จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (ถ้ามี)

(๒) ระบุเรื่องอันเป็นเหตุให้ต้องใช้สิทธิ ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งเหตุผลสนับสนุน โดยชัดเจน และมาตราของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเหตุในคำร้อง

(๓) คำขอที่ระบุความประสงค์จะให้ศาลดำเนินการอย่างไร

(๔) ลายมือชื่อผู้ร้อง ในกรณีที่เป็นการทำและยื่นหรือส่งคำร้องแทนผู้อื่นต้องแนบใบมอบฉันทะให้กระทำการดังกล่าวมาด้วย

คำร้องที่มีได้ปฏิบัติตามความในวรรคหนึ่ง ให้ศาลมีคำสั่งให้ปฏิบัติให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนด ถ้ามิได้ปฏิบัติก็ให้ศาลมีคำสั่งไม่รับคำร้องนั้น

ข้อ ๑๒ ให้นำความในข้อ ๑๑ มาใช้บังคับแก่คำคัดค้านโดยอนุโลม

ข้อ ๑๓ ในการพิจารณาและวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับสิทธิสมัครรับเลือก การดำเนินการเกี่ยวกับการเลือก และการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้งในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา หากมีปัญหาข้อกฎหมายสำคัญ ผู้พิพากษาคนหนึ่งคนใดในองค์คณะผู้พิพากษา หรือประธานแผนกคดีเลือกตั้งในศาลฎีกา จะเสนอประธานศาลฎีกาเพื่อพิจารณาให้มีการวินิจฉัยปัญหานั้น โดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาก็ได้

เมื่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีคำวินิจฉัยในเรื่องหรือประเด็นใดตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้องค์คณะผู้พิพากษาวินิจฉัยหรือมีคำสั่งหรือคำพิพากษาในเรื่องหรือประเด็นนั้นไปตามคำวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

ข้อ ๑๔ ศาลอาจมอบหมายให้ข้าราชการศาลยุติธรรม พนักงานราชการศาลยุติธรรม และลูกจ้างในศาลฎีกาเป็นเจ้าหน้าที่ประจำองค์คณะผู้พิพากษา เพื่อปฏิบัติงานธุรการทางคดี ดังต่อไปนี้

(๑) การจัดประชุมใหญ่ศาลฎีกาหรือประชุมองค์คณะผู้พิพากษา

(๒) การจัดทำสำนวนคดี

(๓) การตรวจและจัดลำดับคำพยาน เอกสาร และพยานหลักฐานในคดี

(๔) ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่องค์คณะผู้พิพากษาหรือเลขานุการองค์คณะผู้พิพากษา

มอบหมาย

ข้อ ๑๕ ในกรณีที่ศาลกำหนดให้ศาลชั้นต้นที่มีเขตอำนาจรับคำร้องแทนเพื่อจัดส่งให้ศาลวินิจฉัย หรือให้ศาลชั้นต้นไต่สวนพยานหลักฐาน หรือดำเนินการอื่นที่จำเป็นแทนศาล ให้ศาลชั้นต้นมีหน้าที่และอำนาจในส่วนที่เกี่ยวกับคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องเช่นเดียวกับศาล และการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลชั้นต้นให้เป็นไปตามที่กำหนดในระเบียบนี้

ในการกำหนดให้ศาลชั้นต้นดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ศาลอาจมอบหมายให้ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลหรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น แล้วแต่กรณี มีอำนาจกำหนดให้ผู้พิพากษา

ในศาลชั้นต้นนั้นสองคนเป็นองค์คณะผู้พิพากษาเพื่อดำเนินการตามคำสั่งศาล และมีอำนาจกำหนดให้ข้าราชการศาลยุติธรรม พนักงานราชการศาลยุติธรรม และลูกจ้างในศาลชั้นต้นนั้น ปฏิบัติงานธุรการทางคดีตามข้อ ๑๔ ตามคำสั่งขององค์คณะผู้พิพากษาดังกล่าว

หมวด ๒

การพิจารณาและวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือก

ส่วนที่ ๑

คำร้องและคำคัดค้าน

ข้อ ๑๖ ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาซึ่งผู้อำนวยการการเลือกตั้งระดับอำเภอ สั่งไม่รับสมัครหรือสั่งลบชื่อผู้สมัครออกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัคร หากประสงค์จะยื่นคำร้องคัดค้าน ขอให้ศาลมีคำสั่งให้รับสมัครหรือสั่งเพิ่มชื่อในบัญชีรายชื่อผู้สมัคร ให้ยื่นคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และบัญชีระบุพยาน พร้อมด้วยสำเนาหนึ่งชุด ต่อศาลจังหวัดที่เขตเลือกอยู่ในเขตอำนาจ หรือศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี หรือศาลแพ่งอื่นในกรุงเทพมหานคร ที่เขตเลือกอยู่ในเขตอำนาจและมีได้อยู่ในเขตอำนาจของศาลจังหวัดภายในสามวันนับแต่วันที่ ประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัครหรือวันที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งสั่งลบชื่อ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๗ เมื่อศาลที่รับคำร้องตามข้อ ๑๖ ได้รับคำร้องแล้ว ให้นัดพร้อมที่ศาลที่รับคำร้องนั้น ภายในสองวันนับแต่วันรับคำร้อง และส่งหมายนัดพร้อมสำเนาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และบัญชีระบุพยานให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งโดยเร็ว โดยกำหนดให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้ง มาศาลที่รับคำร้อง ยื่นคำคัดค้าน เอกสารประกอบคำคัดค้าน และบัญชีระบุพยานในวันนัดพร้อมด้วย

การส่งหมายนัดและสำเนาคำร้องตามวรรคหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการส่งทางโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศอื่น ให้ส่งไปยังสำนักทำางานของ ผู้อำนวยการการเลือกตั้ง และการส่งนั้นให้มีผลใช้ได้ทันที

ในกรณีการส่งโดยเจ้าพนักงานศาล ถ้าไม่มีผู้รับหรือไม่สามารถจะทำได้ ให้ปิดหมายนัดไว้ในที่แลเห็นได้ง่าย ณ สำนักทำางานของผู้อำนวยการการเลือกตั้ง และการส่งนั้นให้มีผลใช้ได้ทันที

ข้อ ๑๘ เมื่อได้ส่งสำเนาคำร้องให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งแล้ว ผู้อำนวยการการเลือกตั้ง อาจทำคำคัดค้านเป็นหนังสือยื่นพร้อมเอกสารประกอบคำคัดค้าน และบัญชีระบุพยาน ต่อศาลที่รับคำร้องพร้อมสำเนาหนึ่งชุดได้ก่อนหรือในวันนัดพร้อม

ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งแสดงผลในคำคัดค้านว่าคำร้องไม่ชอบหรือไม่ถูกต้องอย่างไร หากผู้อำนวยการการเลือกตั้งไม่ยื่นคำคัดค้านตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าไม่ติดใจคัดค้าน

ข้อ ๑๙ ให้ศาลที่รับคำร้องตามข้อ ๑๖ ส่งสำเนาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และบัญชีระบุพยาน ไปยังศาลโดยทางโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นภายในวันรับคำร้องหรืออย่างช้าภายในวันรุ่งขึ้น แม้วันรุ่งขึ้นเป็นวันหยุดราชการ เพื่อให้ศาลมีคำสั่งรับหรือไม่รับคำร้องไว้พิจารณา

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา ให้ศาลมีคำสั่งงดการดำเนินกระบวนการพิจารณาในวันนัดพร้อม

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณา ให้ศาลมีคำสั่งมอบหมายให้ศาลที่รับคำร้องดำเนินกระบวนการพิจารณาในวันนัดพร้อมแทนศาล

ให้ศาลแจ้งคำสั่งศาลตามวรรคสองและวรรคสามไปยังศาลที่รับคำร้องโดยเร็ว

ข้อ ๒๐ ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาซึ่งผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัดส่งลบบชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัคร ก่อนการดำเนินการเลือกในระดับจังหวัด หากประสงค์จะยื่นคำร้องคัดค้านขอให้ศาลมีคำสั่งเพิ่มชื่อในบัญชีรายชื่อผู้สมัคร ให้ยื่นคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และบัญชีระบุพยาน พร้อมด้วยสำเนาหนึ่งชุด ต่อศาลจังหวัดที่ตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองของจังหวัดนั้นที่เขตเลือกอยู่ในเขตอำนาจ หรือศาลแพ่งในกรณีที่เขตเลือกอยู่ในกรุงเทพมหานครภายในสามวันนับแต่วันที่ผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัดส่งลบบชื่อ

เมื่อศาลตามวรรคหนึ่งได้รับคำร้องแล้ว การดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปให้นำความในข้อ ๑๗ ถึงข้อ ๑๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๒๑ ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาซึ่งผู้อำนวยการการเลือกระดับประเทศส่งลบบชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัคร ก่อนการดำเนินการเลือกในระดับประเทศ หากประสงค์จะยื่นคำร้องคัดค้านขอให้ศาลมีคำสั่งให้เพิ่มชื่อในบัญชีรายชื่อผู้สมัคร ให้ยื่นคำร้อง เอกสารประกอบคำร้องและบัญชีระบุพยาน พร้อมด้วยสำเนาหนึ่งชุด ต่อศาลภายในสามวันนับแต่วันที่ผู้อำนวยการการเลือกระดับประเทศส่งลบบชื่อ

เมื่อศาลได้รับคำร้องแล้ว การดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปให้นำความในข้อ ๑๗ ถึงข้อ ๑๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๒

การพิจารณาและวินิจฉัย

ข้อ ๒๒ กรณีผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอส่งไม่รับสมัครหรือส่งลบบชื่อผู้สมัครออกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัครตามข้อ ๑๖ และกรณีผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัดส่งลบบชื่อผู้สมัครออกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัครตามข้อ ๒๐ ในวันนัดพร้อม ให้ผู้สมัครนำพยานหลักฐาน

ทั้งปวงที่สนับสนุนข้ออ้างตามคำร้องของตนยื่นต่อศาลที่รับคำร้อง และให้ผู้อำนวยการการเลือก นำพยานหลักฐานทั้งปวงที่เกี่ยวข้องในการวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกของผู้สมัคร รวมทั้งคำวินิจฉัย ยื่นต่อศาลที่รับคำร้อง เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายมีโอกาสตรวจสอบพยานหลักฐานดังกล่าว แล้วให้ศาลที่รับคำร้องหมายพยานหลักฐาน พร้อมทั้งจัดบันทึกข้อรับและข้อที่ได้แย้งกันไว้ เสร็จแล้ว ให้ศาลที่รับคำร้องนัดไต่สวนหรือฟังคำสั่งหรือคำพิพากษาที่ศาลที่รับคำร้องนั้นภายในสองวัน นับแต่วันนัดพร้อม

ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่มาศาลที่รับคำร้องในวันนัดพร้อม ให้ถือว่าฝ่ายนั้นไม่ตั้งใจนำพยาน เข้าไต่สวน

ข้อ ๒๓ ให้ศาลที่รับคำร้องส่งคำคัดค้าน และพยานหลักฐานทางโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นไปถึงศาลภายในวันนัดพร้อมหรืออย่างช้าภายในวันรุ่งขึ้น แม้วันรุ่งขึ้นเป็นวันหยุดราชการ

ข้อ ๒๔ ให้ศาลพิจารณาว่า จำเป็นต้องไต่สวนพยานหลักฐานหรือไม่ หากจำเป็นต้องไต่สวน พยานหลักฐานใด ศาลอาจไต่สวนพยานหลักฐานนั้นเองโดยวิธีการสืบพยานโดยระบบการประชุม ทางจอภาพหรือมอบหมายให้ศาลที่รับคำร้องไต่สวนพยานหลักฐานนั้นแทน หากศาลเห็นว่า ไม่จำเป็นต้องไต่สวนพยานหลักฐาน ให้พิจารณาและมีคำวินิจฉัยต่อไป

ข้อ ๒๕ ในวันนัดไต่สวน ให้ศาลหรือศาลที่รับคำร้องเริ่มไต่สวนพยานหลักฐานนั้นทันที เว้นแต่ในกรณีมีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอันมีอาจก้าวล่วงเสียได้ ให้ศาลหรือศาลที่รับคำร้อง สั่งเลื่อนคดีไปได้ภายในกำหนดเวลาไม่เกินสองวัน

เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้ศาลมีอำนาจเรียกพยานหลักฐานมาไต่สวนได้เองตามที่ เห็นสมควร

ให้ไต่สวนพยานหลักฐานของผู้คัดค้านก่อน เสร็จแล้วจึงไต่สวนพยานหลักฐานของผู้ร้องต่อไป ในการไต่สวนพยานบุคคล ไม่ว่าจะพยานที่ผู้ร้องหรือผู้คัดค้านอ้างหรือที่ศาลเรียกมาเอง ให้ศาลหรือศาลที่รับคำร้องแจ้งให้พยานทราบประเด็นและข้อเท็จจริงที่จะทำการไต่สวนพยาน แล้วให้พยานเบิกความในข้อนั้นด้วยตนเองหรือตอบคำถามศาลหรือศาลที่รับคำร้อง ศาลหรือ ศาลที่รับคำร้องอาจถามพยานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงใด ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับคดี แม้จะไม่มีผู้ร้อง หรือผู้คัดค้านยกขึ้นอ้างก็ตาม แล้วจึงอนุญาตให้ผู้ร้องและผู้คัดค้านถามพยานเพิ่มเติม

การถามพยานตามวรรคสี่ จะใช้คำถามนำก็ได้

หลังจากคู่ความถามพยานตามวรรคสี่แล้ว ห้ามมิให้คู่ความฝ่ายใดถามพยานอีก เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลหรือศาลที่รับคำร้อง

ถ้าผู้ร้องไม่มาในวันนัดไต่สวน ให้ถือว่าไม่ประสงค์ให้ศาลมีคำสั่งตามคำร้อง ให้ศาลมีคำสั่ง จำหน่ายคดี

ถ้าผู้คัดค้านไม่มาในวันนัดไต่สวน ให้ถือว่าไม่ตติใจนำพยานเข้าไต่สวน แต่ศาลมีอำนาจนำพยานหลักฐานที่ผู้คัดค้านได้ยื่นไว้ต่อศาลที่รับคำร้องตามข้อ ๒๒ วรรคหนึ่ง มารับฟังประกอบการวินิจฉัยได้

ข้อ ๒๖ ให้ศาลหรือศาลที่รับคำร้อง ไต่สวนพยานหลักฐานต่อเนื่องกันไปทุกวันทำการ และวันหยุดราชการตามที่ศาลเห็นสมควร

ข้อ ๒๗ ถ้าผู้ร้องหรือผู้คัดค้านประสงค์จะแถลงการณ์ปิดคดี ให้ทำคำแถลงการณ์ปิดคดีเป็นหนังสือยื่นต่อศาลหรือศาลที่รับคำร้องในวันเสร็จการไต่สวน มิฉะนั้น ถือว่าไม่ตติใจแถลงการณ์ปิดคดี

เมื่อศาลที่รับคำร้องไต่สวนพยานเสร็จแล้ว ให้รวบรวมถ้อยคำสำนวนส่งไปยังศาลทางโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นภายในวันนั้น และส่งต้นฉบับถ้อยคำสำนวนไปยังศาลโดยเร็ว

ข้อ ๒๘ ให้ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาให้แล้วเสร็จก่อนวันเลือกไม่น้อยกว่าหนึ่งวัน

ข้อ ๒๙ ในกรณีผู้อำนวยการการเลือกตั้งประเทศส่งชื่อผู้สมัครออกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัครตามข้อ ๒๑ ให้นำความในข้อ ๒๒ และข้อ ๒๔ ถึงข้อ ๒๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๓

การพิจารณาและวินิจฉัยคดีการดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภา

ส่วนที่ ๑

คำร้องและคำคัดค้าน

ข้อ ๓๐ ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาในระดับอำเภอผู้ใดเห็นว่า การดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกของผู้อำนวยการการเลือก หรือพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หากประสงค์จะยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลให้ยื่นคำร้อง เอกสารประกอบคำร้องและบัญชีระบุพยานพร้อมด้วยสำเนาหนึ่งชุด ต่อศาลจังหวัดที่เขตเลือกอยู่ในเขตอำนาจ หรือศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี หรือศาลแพ่งอื่นในกรุงเทพมหานคร ที่เขตเลือกอยู่ในเขตอำนาจและมีได้อยู่ในเขตอำนาจของศาลจังหวัดภายในสามวันนับแต่วันที่มีการออกคำสั่ง

ข้อ ๓๑ ผู้มีสิทธิเลือกในระดับจังหวัดผู้ใดเห็นว่า การดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกของผู้อำนวยการการเลือกหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หากประสงค์จะยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลให้ยื่นคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และบัญชีระบุพยานพร้อมด้วยสำเนาหนึ่งชุดต่อศาลจังหวัดที่ตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองของจังหวัดนั้นที่เขตเลือกอยู่ในเขตอำนาจหรือศาลแพ่งในกรณีที่เขตเลือกอยู่ในกรุงเทพมหานครภายในสามวันนับแต่วันที่มีการออกคำสั่ง

ข้อ ๓๒ ผู้มีสิทธิเลือกในระดับประเทศผู้ใดเห็นว่าการดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกของคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหากประสงค์จะยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลให้ยื่นคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และบัญชีระบупยานพร้อมด้วยสำเนาหนึ่งชุดต่อศาลภายในสามวันนับแต่วันที่มีการออกคำสั่ง

ข้อ ๓๓ เมื่อศาลที่รับคำร้องตามข้อ ๓๐ ข้อ ๓๑ หรือศาลตามข้อ ๓๒ รับคำร้องของผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือผู้มีสิทธิเลือกแล้ว การดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปแล้วแต่กรณี ให้นำความในหมวด ๒ ส่วนที่ ๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๒

การพิจารณาและวินิจฉัย

ข้อ ๓๔ การพิจารณาและวินิจฉัยคำร้องตามข้อ ๓๐ ข้อ ๓๑ และข้อ ๓๒ ให้นำความในหมวด ๒ ส่วนที่ ๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๓๕ ให้ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาให้แล้วเสร็จก่อนวันเลือกไม่น้อยกว่าหนึ่งวัน

หมวด ๔

การพิจารณาและวินิจฉัยการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งและสิทธิเลือกตั้ง

ส่วนที่ ๑

คำร้องและคำคัดค้าน

ข้อ ๓๖ ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประสงค์ขอให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้ใด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๐ มาตรา ๔๗ มาตรา ๖๐ และมาตรา ๖๒ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องต่อศาล พร้อมสำเนาในจำนวนที่เพียงพอต่อองค์คณะผู้พิพากษาและคู่ความฝ่ายอื่น และให้ส่งสำนวนการสืบสวนหรือไต่สวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งพร้อมสำเนาอิเล็กทรอนิกส์ต่อศาลพร้อมคำร้องด้วย

ให้ศาลตรวจและมีคำสั่งเกี่ยวกับคำร้องดังกล่าวว่าจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัยหรือไม่ ภายในสามวันนับแต่วันยื่นคำร้อง

ข้อ ๓๗ เมื่อศาลมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย ให้นัดตรวจพยานหลักฐานภายในสามสิบวันนับแต่วันยื่นคำร้อง แจ้งวันนัดตรวจพยานหลักฐาน และส่งสำเนาคำร้องแก่ผู้คัดค้านหรือมีคำสั่งแจ้งให้ผู้คัดค้านมารับสำเนาคำร้องภายในระยะเวลาที่กำหนด

เมื่อผู้คัดค้านได้รับสำเนาคำร้องและยื่นคำคัดค้านแล้ว หรือผู้คัดค้านไม่ยื่นคำคัดค้านภายในเจ็ดวันนับแต่วันรับสำเนาคำร้อง หรือไม่มารับสำเนาคำร้องภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องตามวรรคหนึ่งแล้ว ถ้าผู้คัดค้านเป็นสมาชิกวุฒิสภาให้ศาลแจ้งการรับคำร้องให้ประธานวุฒิสภาทราบ

การส่งสำเนาคำร้องหรือคำสั่งแจ้งผู้คัดค้านตามวรรคหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการส่งทางโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศอื่น ให้ส่งไปยังภูมิลำเนาหรือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนราษฎรของผู้คัดค้าน และการส่งนั้นให้มีผลใช้ได้ทันที

ในการส่งโดยเจ้าพนักงานศาล ถ้าไม่มีผู้รับหรือไม่สามารถจะทำได้ ให้ปิดหมายนัดไว้ และการส่งนั้นให้มีผลใช้ได้ทันที

ส่วนที่ ๒

การพิจารณาและวินิจฉัย

ข้อ ๓๘ การพิจารณาของศาลให้กระทำโดยเปิดเผย และให้ปิดประกาศวันเวลานัดพิจารณาทุกครั้งไว้ที่หน้าศาลและลงโฆษณาวันเวลานัดพิจารณาทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศด้วย

ข้อ ๓๙ ในการพิจารณาคดีของศาลให้นำสำนวนการสืบสวนหรือไต่สวนของคณะกรรมการเลือกตั้งเป็นหลักในการพิจารณา และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ศาลมีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้

ข้อ ๔๐ คู่ความทั้งสองฝ่ายอาจอ้างตนเอง บุคคล หรือพยานหลักฐานอื่นเป็นพยานได้ตามที่ศาลเห็นสมควร และมีสิทธิขอตรวจพยานหลักฐานและคัดสำเนาพยานหลักฐานของตนเองหรือของคู่ความอีกฝ่ายได้

ให้คู่ความยื่นบัญชีระบุพยานต่อศาลพร้อมสำเนาในจำนวนที่เพียงพอต่อองค์คณะผู้พิพากษาและคู่ความฝ่ายอื่นก่อนวันตรวจพยานหลักฐานไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

การยื่นบัญชีระบุพยานเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาตามวรรคสองหรือการยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติม จะกระทำได้อต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากศาล เมื่อมีเหตุสมควรแสดงได้ว่าไม่สามารถทราบถึงพยานหลักฐานนั้น หรือเป็นกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือเพื่อให้โอกาสแก่ผู้คัดค้านในการต่อสู้คดี

ข้อ ๔๑ ในวันตรวจพยานหลักฐาน ให้คู่ความส่งพยานเอกสาร พยานวัตถุหรือพยานหลักฐานอื่นต่อศาลเพื่อให้อีกฝ่ายตรวจสอบ เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นเนื่องจาก

สภาพและความจำเป็นแห่งพยานหลักฐานนั้น หลังจากนั้นให้คู่ความแถลงแนวทางการเสนอพยานหลักฐานต่อศาล และให้ศาลสอบถามคู่ความถึงความเกี่ยวข้องกับประเด็นและความจำเป็นที่ต้องสืบพยานหลักฐานที่อ้างถึง ตลอดจนการยอมรับพยานหลักฐานของอีกฝ่ายหนึ่ง

ในกรณีที่มีได้มีการโต้แย้งพยานหลักฐานใดหรือมีการโต้แย้ง แต่ไม่มีเหตุแห่งการโต้แย้งโดยชัดแจ้ง ศาลจะมีคำสั่งให้รับฟังพยานหลักฐานนั้นโดยไม่ต้องไต่สวนก็ได้ แต่หากมีการโต้แย้งพยานหลักฐานใดหรือเมื่อศาลเห็นเอง ให้ศาลดำเนินการไต่สวนพยานหลักฐานนั้น

เพื่อประโยชน์ในการค้นหาความจริง แม้ผู้คัดค้านจะมีได้ยื่นบัญชีระบุพยานหรือมิได้ส่งพยานเอกสาร พยานวัตถุหรือพยานหลักฐานอื่นต่อศาลตามวรรคหนึ่ง เพราะเหตุที่ผู้คัดค้านไม่มาศาลและไม่มีนายความ หรือแม้คู่ความจะมีได้มีการโต้แย้งพยานหลักฐานไว้ หรือมีการโต้แย้งพยานหลักฐานภายหลังจากวันตรวจพยานหลักฐาน ศาลจะไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมก็ได้

ข้อ ๔๒ เพื่อประโยชน์ในการตรวจพยานหลักฐาน หากพยานเอกสาร พยานวัตถุหรือพยานหลักฐานอื่นใดอยู่ในความครอบครองของบุคคลภายนอก ให้คู่ความที่ประสงค์จะอ้างอิงขอให้ศาลมีคำสั่งเรียกพยานหลักฐานดังกล่าวมาจากผู้ที่ครอบครอง โดยยื่นคำขอต่อศาลพร้อมกับการยื่นบัญชีระบุพยาน เพื่อให้ได้พยานหลักฐานนั้นมาก่อนวันตรวจพยานหลักฐานหรือวันที่ศาลกำหนด

ข้อ ๔๓ ในการตรวจพยานหลักฐาน หากศาลเห็นว่าคดีมีข้อยุ่งยากซับซ้อนจะกำหนดวันนัดตรวจพยานหลักฐานหลายนัดก็ได้ตามที่เห็นสมควร และจะมอบหมายให้เลขานุการองค์คณะช่วยเหลือ จัดทำสรุปประเด็นและข้อเท็จจริง รวมทั้งพยานหลักฐานที่คู่ความยอมรับหรือโต้แย้ง และเสนอแนวทางการพิจารณาคดีก็ได้

ศาลมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดว่าสมควรจะไต่สวนข้อเท็จจริงในประเด็นและพยานหลักฐานใดหรือไม่

ข้อ ๔๔ ในวันนัดตรวจพยานหลักฐาน ให้ศาลกำหนดกรอบระยะเวลาในการพิจารณาคดีให้แล้วเสร็จโดยรวดเร็ว

ในกรณีที่มีพฤติการณ์พิเศษไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้บันทึกพฤติการณ์ดังกล่าวไว้ในสำนวน

ในกรณีที่ต้องมีการไต่สวนให้ศาลกำหนดวันเริ่มไต่สวนโดยแจ้งให้คู่ความทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

ข้อ ๔๕ ให้ศาลพิจารณาและไต่สวนพยานหลักฐานต่อเนื่องติดต่อกันไปจนกว่าจะเสร็จ การพิจารณา เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอันไม่อาจก้าวล่วงเสียได้ ให้ศาลสั่งเลื่อนคดี ไปได้ภายในกำหนดเวลาไม่เกินเจ็ดวัน

ศาลมีอำนาจเรียกพยานหลักฐานมาไต่สวนได้เองตามที่เห็นสมควร

ให้ไต่สวนพยานหลักฐานของผู้ร้องก่อน เสร็จแล้วจึงไต่สวนพยานหลักฐานของผู้คัดค้านต่อไป

ในการไต่สวนพยานบุคคล ไม่ว่าจะพยานที่ผู้ร้องหรือผู้คัดค้านอ้างหรือที่ศาลเรียกมาเอง ให้ศาลแจ้งให้พยานทราบประเด็นและข้อเท็จจริงที่จะทำการไต่สวนพยาน แล้วให้พยานเบิกความ ในข้อนั้นด้วยตนเองหรือตอบคำถามศาล ศาลอาจถามพยานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงใด ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับคดี แม้จะไม่มีผู้ร้องหรือผู้คัดค้านยกขึ้นอ้างก็ตาม แล้วจึงอนุญาตให้ผู้ร้องและผู้คัดค้านถามพยานเพิ่มเติม

การถามพยานตามวรรคสี่ จะใช้คำถามนำก็ได้

หลังจากคู่ความถามพยานตามวรรคสี่แล้ว ห้ามมิให้คู่ความฝ่ายใดถามพยานอีก เว้นแต่ จะได้รับอนุญาตจากศาล

ถ้าผู้ร้องไม่มาศาลในวันตรวจพยานหลักฐานหรือวันนัดไต่สวน ให้ถือว่าไม่ประสงค์ ให้ศาลมีคำสั่งตามคำร้อง ให้ศาลสั่งจำหน่ายคดี ถ้าผู้คัดค้านไม่มาศาลในวันตรวจพยานหลักฐาน หรือวันนัดไต่สวน ให้พิจารณาคดีไปฝ่ายเดียว

ข้อ ๔๖ ในกรณีที่ศาลเห็นสมควร หรือในกรณีที่คู่ความฝ่ายที่อ้างพยานนั้นร้องขอ และศาลอนุญาต ศาลอาจกำหนดให้พยานบุคคลคนใดที่ต้องมาเบิกความเสนอบันทึกถ้อยคำยืนยัน ข้อเท็จจริงหรือความเห็นต่อศาลตามประเด็นที่ศาลกำหนด หรือที่คู่ความฝ่ายที่ร้องขอ กำหนด และศาลอนุญาต โดยให้ส่งต้นฉบับบันทึกถ้อยคำพร้อมสำเนาอิเล็กทรอนิกส์ต่อศาลและสำเนา แก่คู่ความฝ่ายอื่นทราบล่วงหน้าอย่างน้อยสามวัน ก่อนวันไต่สวนพยานบุคคลนั้น

บันทึกถ้อยคำตามวรรคหนึ่ง ให้มีรายการดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อศาล และเลขคดี
- (๒) วัน เดือน ปี และสถานที่ที่ทำบันทึกถ้อยคำ
- (๓) ชื่อและชื่อสกุลของคู่ความ
- (๔) ชื่อ ชื่อสกุล อายุ ที่อยู่ อาชีพ และความเกี่ยวข้องกับคู่ความของผู้ให้ถ้อยคำ
- (๕) รายละเอียดแห่งข้อเท็จจริง และความเห็นของผู้ให้ถ้อยคำ
- (๖) ลายมือชื่อผู้ให้ถ้อยคำ

ในวันนัดไต่สวนพยานบุคคลนั้น ให้พยานผู้ให้ถ้อยคำเบิกความตอบข้อซักถามเพิ่มเติม ของคู่ความ และในกรณีพยานผู้ให้ถ้อยคำไม่มาศาล หรือมาศาล แต่ไม่ยอมตอบข้อซักถาม เพิ่มเติมของคู่ความ ให้ศาลปฏิเสธที่จะรับฟังบันทึกถ้อยคำนั้นเป็นพยานหลักฐานในคดี เว้นแต่

มีพยานหลักฐานอื่นประกอบและศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลจะรับฟังบันทึกถ้อยคำดังกล่าวประกอบพยานหลักฐานอื่นก็ได้

บันทึกถ้อยคำที่ทำไว้ล่วงหน้าตามวรรคหนึ่ง เมื่อพยานเบิกความรับรองแล้วให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของคำเบิกความของพยานและถือว่าได้อ่านคำเบิกความดังกล่าวให้พยานฟังแล้ว เมื่อมีการยื่นบันทึกถ้อยคำต่อศาล คู่ความไม่อาจขอลอนบันทึกถ้อยคำนั้น และให้ถือว่าบันทึกถ้อยคำดังกล่าวเป็นพยานหลักฐานในคดี

ข้อ ๔๗ ในกรณีที่ศาลเห็นสมควร หรือในกรณีที่คู่ความฝ่ายที่อ้างพยานนั้นร้องขอและศาลอนุญาต ศาลอาจกำหนดให้พยานบุคคลคนใดเสนอบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นต่อศาลตามประเด็นที่ศาลกำหนดแทนการมาเบิกความโดยพยานไม่ต้องมาศาลภายในเจ็ดวันนับแต่วันทราบคำสั่งศาลก็ได้

ให้ศาลส่งสำเนาบันทึกถ้อยคำตามวรรคหนึ่งให้คู่ความทราบหรือมีคำสั่งแจ้งให้คู่ความมารับสำเนาบันทึกถ้อยคำภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด และหากคู่ความติดใจคัดค้านข้อเท็จจริงในบันทึกถ้อยคำ ก็ให้ทำคำคัดค้านเป็นหนังสือยื่นต่อศาลภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับสำเนาบันทึกถ้อยคำดังกล่าว

ศาลอาจนัดให้พยานผู้ให้ถ้อยคำมาศาลเพื่อตอบข้อซักถามเพิ่มเติมของคู่ความ ในกรณีเช่นนี้ ถ้าผู้ให้ถ้อยคำไม่มาศาล หรือมาศาล แต่ไม่ยอมตอบข้อซักถามเพิ่มเติมของคู่ความ ให้ศาลปฏิเสธที่จะรับฟังบันทึกถ้อยคำของผู้นั้นเป็นพยานหลักฐานในคดี เว้นแต่มีพยานหลักฐานอื่นประกอบและศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลจะรับฟังบันทึกถ้อยคำดังกล่าวประกอบพยานหลักฐานอื่นก็ได้

บันทึกถ้อยคำตามวรรคหนึ่งให้มีรายการเช่นเดียวกับข้อ ๔๖ วรรคสอง

ข้อ ๔๘ ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้ง รวมทั้งบุคคลผู้เกี่ยวข้องในคดี เกรงว่าพยานหลักฐานที่อาจต้องอ้างอิงในภายหน้าจะสูญหายหรือยากแก่การนำมาได้สวนในภายหลัง อาจยื่นคำร้องต่อศาลขอให้มีการสั่งได้สวนพยานหลักฐานนั้นไว้ในทันทีก็ได้

ข้อ ๔๙ ระหว่างการนั่งพิจารณาของศาล ให้บันทึกการพิจารณาโดยใช้เครื่องมือบันทึกเสียงและเครื่องมือบันทึกภาพและเสียง นอกจากนี้ให้ศาลบันทึกรายงานกระบวนการพิจารณารวมไว้ในสำนวนด้วย

เมื่อคู่ความร้องขอและมีเหตุจำเป็น ศาลอาจอนุญาตให้คู่ความหรือผู้รับมอบอำนาจจากคู่ความมาตรวจดูบันทึกการพิจารณาตามวรรคหนึ่ง ตามเงื่อนไขและวิธีการที่ศาลเห็นสมควร

เมื่อคู่ความร้องขอและมีเหตุอันสมควร ศาลอาจอนุญาตให้คัดคำเบิกความพยานและรายงานกระบวนการพิจารณาของศาลได้ ตามเงื่อนไขและวิธีการที่ศาลเห็นสมควร

ข้อ ๕๐ ในกรณีที่ศาลเห็นว่า คดีใดมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ ศาลจะงดการไต่สวนก็ได้

ข้อ ๕๑ ถ้าผู้ร้องหรือผู้คัดค้านประสงค์จะแถลงการณ์ปิดคดี ให้ทำคำแถลงการณ์ปิดคดี เป็นหนังสือยื่นต่อศาลภายในสิบห้าวันนับแต่เสร็จสิ้นการพิจารณา มิฉะนั้น ถือว่าไม่ตั้งใจ แถลงการณ์ปิดคดี

ข้อ ๕๒ ให้ศาลไต่สวนและมีคำวินิจฉัยคดีในส่วนคำขอให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งก่อน หากศาลมีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอน สิทธิเลือกตั้งแล้ว จึงไต่สวนและมีคำสั่งหรือคำพิพากษาในส่วนความรับผิดในค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกตั้งที่เป็นเหตุให้ต้องมีการเลือกใหม่ เว้นแต่ศาลเห็นว่า การไต่สวนและมีคำสั่งหรือคำพิพากษา ในส่วนความรับผิดในค่าใช้จ่ายดังกล่าวไปในคราวเดียวกันจะไม่ใช่เหตุให้คดีล่าช้า

หมวด ๕

คำสั่งและคำพิพากษา

ข้อ ๕๓ คำสั่งและคำพิพากษาของศาลให้ทำเป็นหนังสือ และอย่างน้อยต้องกล่าวหรือแสดง

- (๑) ชื่อคู่ความ
- (๒) เรื่องที่ถูกกล่าวหา
- (๓) ข้อกล่าวหาและคำคัดค้าน
- (๔) ข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา
- (๕) เหตุผลในการวินิจฉัยทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย
- (๖) บทบัญญัติของกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง
- (๗) คำชี้ขาดและผลของคำชี้ขาด
- (๘) ลายมือชื่อองค์คณะผู้พิพากษาที่ทำคำสั่งหรือคำพิพากษา

ข้อ ๕๔ ให้ศาลปิดประกาศคำสั่งหรือคำพิพากษาไว้หน้าศาล และลงโฆษณา ทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้ทราบโดยทั่วกัน และให้ถือว่าคำสั่งหรือคำพิพากษานั้น ได้อ่านโดยชอบแล้ว หากคู่ความมาศาล ให้อ่านคำสั่งหรือคำพิพากษานั้นให้คู่ความฟังด้วยก็ได้

ในกรณีคดีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งและคดีการดำเนินการเกี่ยวกับการเลือก ให้ศาลแจ้งคำสั่ง หรือคำพิพากษาไปยังศาลที่รับคำร้องและให้ศาลที่รับคำร้องปิดประกาศหน้าศาลให้ทราบทั่วกันโดยเร็ว อีกทางหนึ่งด้วย

ข้อ ๕๕ เมื่อศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาแล้ว ให้ศาลแจ้งคำสั่งหรือคำพิพากษานั้นไปยัง ผู้อำนวยการการเลือกหรือคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี

ข้อ ๕๖ ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของสมาชิกวุฒิสภาผู้ใด ยกคำร้อง หรือมีคำสั่งจำหน่ายคดี ให้ศาลแจ้งคำสั่งไปยังประธานวุฒิสภา และนายกรัฐมนตรีโดยเร็ว

หมวด ๖

การพิจารณาและวินิจฉัยค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือก

ข้อ ๕๗ หากศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครหรือสมาชิกวุฒิสภาผู้ใด และเป็นเหตุให้ต้องมีการเลือกใหม่ ไม่ว่าจะมีการร้องขอหรือไม่ ให้ศาลได้สวนพยานหลักฐานในส่วนค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกครั้งที่เป็เหตุให้มีคำสั่งหรือคำพิพากษาเช่นว่านั้นต่อไป

ข้อ ๕๘ การพิจารณาและวินิจฉัยตามข้อ ๕๗ ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๔ ส่วนที่ ๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้ศาลพิจารณาจากพยานหลักฐานการใช้จ่ายที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอต่อศาลเป็นหลัก

ข้อ ๕๙ คำสั่งหรือคำพิพากษาในส่วนความรับผิดชอบในค่าใช้จ่ายนี้ ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๗

ค่าฤชาธรรมเนียม

ข้อ ๖๐ การดำเนินการทางศาลตามระเบียบนี้ ได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๑

ชีพ จุลมนต์

ประธานศาลฎีกา